

Садчиков В.С., аспірант
Ільчук В.П., д.е.н., професор,
Чернігівський національний
технологічний університет,
м. Чернігів

Інновації в розвитку підприємств рослинництва

Розвиток економіки агропромислового комплексу (АПК) визначається: впровадженням інноваційних процесів на підприємствах АПК, економічною ефективністю інновацій, результативністю перетворення науково-дослідних робіт в кінцевий інноваційний продукт (нова техніка та технології, які сприяють зниженню собівартості кінцевого продукту та підвищенню конкурентоспроможності підприємства на внутрішньому і зовнішньому ринках). Український експорт здебільшого представлений продукцією рослинництва низького рівня обробки та сировиною, що у свою чергу є доказом нераціонального використання природних ресурсів, тому процес забезпечення інноваційного розвитку підприємств рослинництва залежить від можливостей вчасно розкрити свій внутрішній інноваційний потенціал. Досвід країн-лідерів у сфері розвитку сільського господарства засвідчує, що лише за умови масового впровадження інноваційних технологій у підприємства рослинництва та позитивних змін організаційно-економічного забезпечення, можливо наповнити як внутрішній, так і зовнішній ринки конкурентоспроможною продукцією.

Організаційно-економічне забезпечення інноваційного розвитку аграрних підприємств характеризується використанням нових, прогресивних технологій у галузі рослинництва, переходом до випуску високотехнологічної продукції, новачіями організаційними й управлінськими рішеннями в діяльності підприємства, щодо зміни зовнішніх та внутрішніх процесів розвитку у рамках проведення господарської, виробничої та економічної діяльності. До проблем впровадження інноваційних процесів на підприємствах рослинництва можна віднести [1, с. 84]:

- недостатнє фінансування для забезпечення наукових досліджень і впровадження інноваційних розробок у галузі рослинництва;
- недосконалість нормативно-правової бази інноваційної діяльності аграрних підприємств;
- невідповідність організаційної структури підприємств сільськогосподарського сектору економіки, головним вимогам інноваційного розвитку світових аграрних підприємств.

Підприємства рослинництва, які тільки розпочинають інноваційну діяльність повинні впроваджувати спеціальну систему заходів державної підтримки та поліпшення фінансового забезпечення, яка включає в себе [2, с. 137]:

- встановлення податкових знижок;
- надання пільгових кредитів;
- використання прискорених методів амортизації обладнання;

- страхування інноваційної діяльності;
- механізм технічної підтримки (передача у користування приватних підприємств державних технологій і ноу-хау, залучення коштів приватних інвесторів для фінансування інноваційної діяльності).

Держава в свою чергу повинна стимулювати організаційно-економічне забезпечення інноваційного розвитку підприємств рослинництва шляхом створення відповідних інституцій, на які буде покладено роль новатора (разом із приватними підприємствами в рамках державно-приватного партнерства) у створенні нових технологій вирощування та обробки рослин, а також створення прототипів нової сільськогосподарської техніки. Таким чином процес інноваційного розвитку підприємств рослинництва покладе початок індустріалізації галузі в цілому та економіки інших галузей зокрема.

Активізація інноваційної діяльності підприємств рослинництва має включати в себе наступні заходи:

- екологізація виробництва (збереження навколишнього середовища);
- збільшення витрат на підготовку менеджерів та працівників високої кваліфікації;
- мотивація менеджерів та працівників підприємств рослинництва до інноваційної діяльності;
- політика аграрного підприємства обов'язково має бути спрямована на інноваційну діяльність;
- співробітництво з іноземними підприємствами-партнерами, обмін досвідом, тренінги, обмін персоналом та ін. [3, с. 132].

Підприємства рослинництва повинні спрямовувати свої інноваційні зусилля на ефективне використання всіх видів наявних ресурсів з урахуванням досягнень в управлінні та організації виробництва аграрної продукції іншими аграрними країнами.

У країнах з розвинутою ринковою економікою виділяють три базові форми організації інноваційної діяльності підприємствами АПК [4, с. 198]:

- адміністративно-господарська (виступає як науково-виробничий центр);
- ініціативно-ресурсна (фінансування робіт і досліджень ініціативних аграрних підприємств, малих аграрних фірм, створених для освоєння новацій);
- програмно-цільова (організація інноваційного процесу на основі цільових програм розвитку аграрної галузі в тих напрямках, де необхідні інноваційно-технологічні прориви).

Розглядаючи вплив інноваційних процесів на розвиток організаційно-економічної структури підприємств АПК, зазначимо, що вони сприятимуть оптимізації організаційних форм інтеграційних зв'язків, удосконаленню інфраструктури агропромислового комплексу.

При опрацюванні інноваційних заходів суб'єктів усіх сфер АПК варто орієнтуватися на наступні підходи [5, с. 174]:

- визначення пріоритетних напрямів розвитку підприємств, що потребують інноваційних підходів;
- скорочення кількості управлінських рівнів з метою прискорення інноваційних процесів;

- оптимізація термінів опрацювання та обґрунтування інноваційних проектів.

Стратегічна спрямованість інноваційної діяльності суб'єктів агропромислового комплексу визначає потребу у змінах на певну перспективу з метою забезпечення конкурентоздатності підприємства та формуванню організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку аграрних підприємств.

Інноваційна діяльність розглядається як найважливіший фактор забезпечення конкурентоспроможності і економічного зростання, тому для успішного інноваційного розвитку необхідно поєднувати заходи державної підтримки, спрямовані на стимулювання інноваційної діяльності із заходами, які пропагують інноваційно-технологічний розвиток аграрної галузі.

Список використаних джерел

1. Кристенсен К., Рейнор М. Рішення проблем інновацій в бізнесі. Як створити прибутковий бізнес та успішно підтримувати його розвиток / К. Кристенсен, М. Рейнор; Пер. з англ. — М.: Альпіна Бізнес Букс. — 2004. — 290 с.

2. Березіна Л.М. Організаційно-економічні аспекти формування відносин підприємств АПК: монографія / Л.М. Березіна. — Полтава: ІнтерГрафіка, 2012. — 280 с.

3. Давідов М. В. Шляхи організаційно-фінансового забезпечення інноваційного процесу на підприємствах України // Актуальні Проблеми Економіки. — 2008. — № 4. — С. 130-134.

4. Научно-технический прогресс: экономика и управление / под. ред. Ю. В. Яковца. — М. : Экономика, 1998. — С. 194-203.

5. Березін О.В. Економічний потенціал аграрних підприємств: механізми формування та розвитку: монографія /О.В. Березін, О.Д. Плотник. — Полтава: ІнтерГрафіка, 2012. — 221 с.